

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 4 (2083) 1998 m. vasario mėn. 3 d.

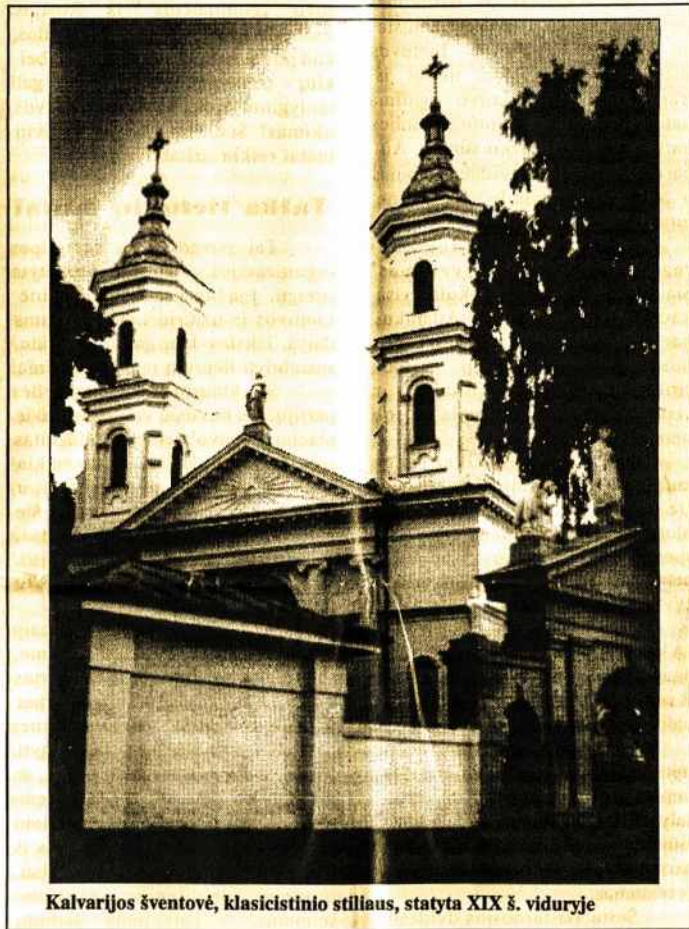
Eina 42-rus metus.

Melbourne

Didysis Jubiliejus

Vis svarbesnę vietą Bažnyčios gyvenime užima pasirengimas prasmingai peržengti trečiojo krikščionybės tūkstantmečio slenkstį, o išgirde žodį „jubiliejus“, šiandien beveik savaime jį susiejame su sparčiai artėjančiais 2000-aisiais metais.

Zodis „jubiliejus“ yra kilęs iš hebraiško žodžio „jobel“, reiškiančio ragą, kurio garsas skelbdavo malonės metų pradžią. Tokie jubiliejiniai Dievo malonės metai žydų tautoje būdavo švenčiami kas 50 metų. Kas 7 metai būdavo švenčiami vadinamieji šabo metai. Septynis kart atšventus šabo metus, tai yra po 49 metų, penkiasdešimtieji metai būdavo minimi kaip jubiliejus, Dievo gailėstingumo ir malonės metai. Tais metais žydai netgi nedirbdavo žemės, nes buvo tikima, jog žemė taip pat yra Dievo tvarinys, reikalingas poilsiui. Jubiliejiniais metais būdavo dovanojamos skolos, išlaisvinami vergai ir pan.; žodžiu, viskas buvo daroma Dievo garbei, norint pabrėžti, jog Dievas yra žmogaus Viešpats, ir joks žmogus negali laikyti savo nuosavybė kito žmogaus. Kaip žinome iš istorijos, ypač vėlesniais laikais, žydų tauta nenkai tesilaikė jubiliejinių metų tradicijų ir nuostatų. Gi viduramžiais jubiliejinius metus atgaivino Bažnyčia. Popiežius Celestinas V pirmasis pradėjo gaivinti jubiliejinius metus, atleidimo ir atleidimo sąvokas padarydamas sinonimais su jubiliejimui. Dievas Tėvas visuomet

Kalvarijos šventovė, klasicistinio stiliaus, statyta XIX š. viduryje

pasiruošęs atleisti, vėl priimti savo globon, ir tas ypatingas Dievo santykis su žmogumi buvo ypač

išryškintas jubiliejaus kontekste.

Popiežius Bonifacas VIII, tikinčiosios liaudies prašomas

paskelbti atleidimo, malonės ir Dievo gailėstingumo metus, pašvęstus Dievui, 1300-ųjų metų vasario mėnesį paskelbė pirmąjį krikščioniškąjį jubiliejų. Pradžioje Šventieji metai buvo švenčiami kas 100 metų, vėliau, kaip Senajame Įstatyme, juos imta minėti kas 50 metų, o mus pasiekė tradicija šventuosius metus minėti kas 25 metai. Tai vadinamieji eiliniai šventieji metai. O ypatingieji šventieji metai švenčiami minint Jėzaus Kristaus mirtį ant Kryžiaus, pagal tradiciją, įvykusią 33-aisiais jo gyvenimo metais. Paskutinį kart tokie šventieji metai buvo paminėti 1983-aisiais, kaip šventieji Atpirkimo metai.

Grįžtant prie artėjančio 2000-ųjų metų jubiliejaus, kuriam paminėti Bažnyčia dar ruošis išstus dvejus metus, dabartinis popiežius Jonas Paulius II jau pačioje savo pontifikato pradžioje, Šventosios Dvasios įkvėptas, išvelgė artėjančiame jubiliejuje nepakartojamą progą grįžti prie tikėjimo versmų, atgaivinti mūsų tikėjimą, sutvirtinti viltį, pagilinti ir išryškinti artimo meilę. 2000-ieji metai nuo Kristaus gimimo, kuomet atversime pirmąjį naujojo tūkstantmečio puslapį, pagal popiežiaus mintį, išreikštą apaštaliname laiške „Tertio Millennio Adveniente“, turi būti akivaizdžiausias naujo Bažnyčios pavasario, prasidėjusio su Vatikano II Susirinkimu, pasireiškimas.

Taip pat būtina pastebėti, jog ankstesnieji šventieji metai, daugiau ar mažiau, būdavo švenčiami katalikiškoje aplinkoje. Gi popiežius Jonas Paulius II 2000-iesiems jubiliejiniais metams nori suteikti iš tiesų visuotinį charakterį, pirmiausiai pažymėdamas ekumeninį jubiliejaus pobūdį. Jau apaštalas Paulius laiške Korintiečiams rašė: „...vienas krikštas, viena Bažnyčia, vienas tikėjimas, vienas Tėvas, viena Dvasia...“ Kaip tik todėl ateinantis jubiliejus neturi palikti nuošalyje nė vienos krikščioniškos Bažnyčios.

Šventasis Tėvas kviečia švęsti Jubiliejinius metus ne tik krikščionis, bet ir musulmonus, ir žydus - visus, išpažįstančius vieną Dievą... Juk pagrindinė jubiliejinių metų figūra yra Jėzus Kristus, o su juo susiję ne tik krikščionys, bet ir žydų tauta, ir islamo išpažinėjai. Belieka pridurti, jog centrinis rengimosi didžiajam 2000-ųjų metų jubiliejui komitetas jau užmezgė ryšius su hebraizmo ir islamo religiniais autoritetais, o tarpreliginis visų trijų didžiųjų monoteistinių religijų atstovų susitikimas planuojamas 1999-aisiais metais ant Sinajaus kalno.

Iki Didžiojo Jubiliejaus, Dievo malonės ir dvasinės atgaivos metų, lieka dar dveji metai. Tai nebeilgas, bet kartu pakankamas laiko tarpas pagilinti savo tikėjimą ir atsinaujinti dvasioje, kad kupini Dievo malonės žengtume per trečiojo krikščionybės tūkstantmečio slenkstį.

Vatikano Radijas

Lietuvos kardinolas

Sv. Kalėdų dieną, gruodžio 25-ąją, kardinolas Vincentas Sladkevičius šventė savo vyskupystės 40 metų sukaktį.

Gruodžio 28 dieną, Sv. Seimos sekmadienį, 12 valandą Kauno arkikatedroje bazilikoje Lietuvos vyskupai drauge su kardinolu Sladkevičium aukėjo šv. Mišias, dėkodami Dievui už suteiktą malonę drauge darbuotis mūsų Tėvynės ir Bažnyčios labui.

Vincentas Sladkevičius gimė 1920 metais Trakų apskrityje, ūkininko šeimoje, kurioje augo brolis ir dvi seserys. Mokėsi Zasių pradinėje mokykloje ir Kaišiadorių gimnazijoje. 1933 m. įstojo į Kauno jėzuitų gimnaziją, kurią baigęs 1939 metais pradėjo studijas Kauno Kunigų seminarijoje. 1944 metais Kauno arkikatedroje pašventintas kunigu ir paskirtas Kietaviškių parapijos vikaru. Po trijų mėnesių buvo perkeltas į Merkinę vikaru.

1946 metais paskirtas Aukštadvario klebonu, dar po trijų mėnesių buvo perkeltas į Kaišiadorių vikaru-kapelionu. Grešiant arešto pavojui, po dviejų darbo mėnesių Kaišiadoryse, slapstėsi. Tais pačiais metais buvo paskirtas klebonu į Sešuolius. Po to dirbo Kuktiškėse, Inturkėje. Nuo 1952 metų - Kauno Kunigų seminarijos dėstytojas.

1957 metų gruodžio 25-ąją Birštono klebonijoje, arkivyskupas Teofilus Matulionis slapta konsekrovė kunigą Vincentą Sladkevičių vyskupu. Tuoj po to sovietinė valdžia ėmė intensyviai persekioti vyskupą Sladkevičių, nes jis vyskupo sakrą buvo priėmęs popiežiaus skyrimu be sovietinės valdžios pritarimo. Vyskupui Sladkevičiui nesutikus bendradarbiauti su KGB, jis buvo ištremtas į Nemunėlio Radviliškį bei teisės eiti ne tik vyskupo, bet ir klebono pareigas. Būdamas

tremtyje, vyskupas Vincentas Sladkevičius laimino Lietuvos kunigų ir tikinčiųjų kovą už tikėjimą ir Tėvynės laisvę. 1976 metais vyskupui Sladkevičiui buvo leista persikelti į Pabiržės parapiją. Iš čia 1982 metais sugrįžo į Kaišiadorių vyskupiją ir pradėjo eiti vyskupo pareigas. 1988 metais popiežius Jonas Paulius II jį pakėlė kardinolu, o sekančiais metais kardinolas Vincentas Sladkevičius buvo paskirtas Kauno arkivyskupu metropolitu. Šias pareigas ėjo iki praeitų metų gegužės mėnesio.

Šiandien kardinolas Vincentas Sladkevičius, būdamas Kauno arkivyskupu emeritu - t.y. pasitraukusiu į užtarnautą poilsį, savo žodžiu ir malda ir toliau skleidžia tikėjimo, vilties ir meilės šviesą nelengvu atsinaujinimo keliu žengiančioje mūsų tėvynėje ir jos Bažnyčioje. Ad Multos Annos! Lietuvos Radijo Tarnyba Vatikane

Naujasis Prezidentas: privalumai ir trūkumai

Rimvydas Valatka

Lietuva pranoko pati save. Neįtikėtina, tačiau, priešingai visoms prognozėms, į antrąjį Prezidento rinkimų turą atėjo gerokai daugiau rinkėjų nei į pirmąjį. Rinkėjų padedami A.Paulauskas ir V.Adamkus surengė tautai fantastišką politikos finalą.

Apatijosatsikračiusi (bent jau trumpam) visuomenė gavo ne mažiau adrenalino, nei jo suteikdavo senovėje vykdamą Kauno „Žalgirio“ ir Maskvos CSKA mūšiai. Dėl Vyriausios rinkimų komisijos darbo broko kažkodėl turi su pratęsimais, tačiau tai tik pratęsimai malonumui.

Ir nors Prezidentu gali būti tik vienas, teisingiau būtų sakyti, kad pralaimėjusių finale nebuvo. Kas turėjo pralaimėti, pralaimėjo dar pirmajame ture, o Lietuva žengė žingsni į naują politikos kokybę.

Po šių rinkimų į kapines paskui sukriušų komunizmas nusekė ir leisgyvis antikomunizmas. Tačiau jei V.Adamkaus rinkėjai vėl įtikės, kad Prezidentas kažkodėl turi pagerinti jų gyvenimą, visuotinė euforija jų plaučiams gali pakenkti ne mažiau kaip TBC lazdelės.

Lietuva išrinko ne diktatorių, ne koncerno „Lietuva“ generalinį direktorių, o tik simbolinį Prezidentą. Nepamirškite to, kai norėsite prakeikti V.Adamkų. Jo išrinkimas turi ir plusų, ir minusų.

Pirmiausia apie privalumus. Vakarų žiniasklaida A.Paulauskui jau buvo priklijavusi neokomunistų etiketę. Nesvarbu, kad nelabai pelnytai. Su Vakarų spauda nepakovosi. Laimėjus V.Adamkui užplanuotas minusas virto plusu.

Tai tinka ir vidaus politikai. Jei būtų laimėjęs A.Paulauskas, profesorius V.Landsbergis turėtų baubą, kuriuo penkerius metus visai būtų gąsdinęs žilus senelius ir mažus vaikus. Dabar antikomunistinė retorika, kaip ir pats komunizmas, - jau be šaknų.

Trečia, įvyko staigus posūkis amžiname XX amžiaus Lietuvos katalikų ir liberalų ginče: Telsių vyskupas meldėsi už tai, kad Prezidentu taptų laicistinės ir liberalios „Santaros-Sviesos“ atstovas. JAV lietuvių katalikų sparnas, vadovavęs visoms pokario išieivijos organizacijoms, to negalėjo išvaiduoti net pačiame klaikiausiam sapne.

Sveikinimai Čikagos liberalų mėnraščiui „Akiračiai“, pravardžiuotiems „maskviračiams“. Vivat masonų ir okupantų talkininkės etiketes pelnusiai „Santarai-Sviesai“. Liberalus Tabor farmos medis nuo švento Juozapo

upės prigijo Lietuvoje. Lietuva modernėja. Ir dar kaip!

Ketvirta, V.Adamkaus pergalė buvo reikalingas nokdaunas vikondoms bei Vakarų pramonės ir finansų korporacijos bosams. Pinigai - dar ne viskas, ponai. Net jei jų yra labai daug.

Penkta, gera didaktika politiškai nesubrendusiai Lietuvos dešinei. Visaip koneveikę V.Adamkų, prieš antrąjį rinkimų turą landsbergininkai buvo priversti už jį agituoti ir net pradėjo savintis, paskelbdami V.Adamkų dešiniųjų kandidatu. Nespjauk į šulinį, nes teks iš jo gerti?

Ar V.Adamkaus išrinkimas turi minusų? Taip, turi. Pirmiausia tai griaua politinę Lietuvos sistemą. Tačiau jei tiesiai iš transatlantinio lėktuvo galima patekti į Prezidentūrą, šalies partijoms tikrai kažko stinga. Aū, partijos, pamirškite vidaus rietenas ir auginkite naujus lyderius, o ne juos pjaukite!

Antra, V.Adamkaus registracija ir „gyvenimas“ Siauliuose liks jo Achilo kulnu visą kadenciją. Kita vertus, V.Adamkus padarė tik tai, ką jam leido, todėl nusiraminkite. Kaip parodė rinkimai, su „atėjūnais“ ir „istorinėmis klaidomis“ toli nenujosi.

Trečia, naujasis Prezidentas jau įkopė į aštuntąją dešimtį. Džiaugsmo mažai. Tačiau dar blogiau būtų, jei Seimas iš įpročio specialiai imtų trumpinti penktojo nepriklausomos Lietuvos Prezidento gyvenimą.

Ketvirta, Prezidentas - vis dar JAV pilietis. Neskanu, be to, per ilgai užsitsės. Užtrukusios vedybos iš reikalo su JAV pasu V.Adamkui balų tikrai nepridėjo.

Penkta, naujasis Prezidentas neturi humoro jausmo. Tai nepataisomas dalykas. Kita vertus, šalyje, kurioje kas antra moteris žiūri „Santa Barbara“ ar „Marimar“, humoras Prezidentui nėra privalomas.

Šešta, pastaruosius dvidešimt metų V.Adamkus kovojo su verslu apskritai. „Ekologinis“ mąstymas pasireiškė ir Lietuvoje. Atrodo, V.Adamkus nelabai pritaria 14 strateginių objektų privatizavimui. V.Andriukaičius gyrė V.Adamkaus ekonominę programą, o tai nieko gero nežada.

Tačiau nepamirškite, kad Prezidentas - didelis tik jūsų pačių akyse. Prezidentas net formaliai negali pasiūlyti premjero kandidatūros, ką jau kalbėti apie ekonomiką. V.Adamkus kapitalizmui Lietuvoje negalėtų pakenkti net to labai norėdamas.

„L.r.“

Lietuva - tarp nykstančių tautų?

Jonas P.Kedys

Mirimai viršija gimimus

Pradedant 1993 m. Lietuvoje mirimai pradėjo viršyti gimimus ir tas vyksta iki 1997 imtinai. Be to iš Lietuvos kas metai išvyksta 5000-6000 žmonių. Išvadoje lietuvių tautai grėsia išnykimo pavojus! Slava (rusai, lenkai, gūdai, ukrainiečiai) sudaro apie 20% Lietuvos gyventojų. Jų skaičius didės dėl sudarytos unijos su Lenkija ir rusų ūkinį bendrovių kūrimosi Lietuvoje, be to dabartiniai Lietuvos rusai turės teisę kviestis savo „gimnaisius“ iš Rusijos. Esama padėtis veda prie išvados, kad po 25 metų lietuvių ir slavų bei kitų užsieniečių skaičius gali išsilyginti! Koks tada bus Lietuvos likimas? Si mirtiną pavojų lietuvių tautai reikia sustabdyti!

Talka lietuvių tautai

Tai pavadinimas savišalpos organizacijos, kurią numatyta įsteigti. Į ją bus įtraukta patriotinė Lietuvos ir užjūrių lietuvių tautos dalys. Tikslas - kaip galima greičiau sustabdyti lietuvių tautos išmirimą.

Sis klausimas nei valstybės partijai, nei buvusį valdžią viešai ir plačiai nebuvo keltas ar mėgintas spręsti. Siekiant šio tikslo reikia sukurti detalų tautinį, ūkinį ir finansinį planą. Svarbiausia šio plano dalis - remti gausias šeimas. Tačiau tai galima pasiekti tik valstybės ūkiui stovint ant tvirtų kojų.

Štai keletas pavyzdžių, kaip remti gausnes šeimas. Sakysime, šeimoje gimė trečias ar ketvirtas vaikas. Tuo atveju valdžia šeimai privalėtų duoti neprocentines paskolas erdvesniam butui įsigyti. Kitas atvejis - valstybinėje ar privačioje įmonėje dirbantiems gausių šeimų tėvams etatų mažinimo atveju neturėtų grėsti atleidimas iš darbo. Dar gali būti ir nelabai brangių privilegijų gausioms šeimoms. Tai joms žadintų džiaugsmą ir pasididžiavimą.

Ta pačia proga siūlyčiau, kad ir „Lietuvos aidas“, kaip tautinio

judėjimo dienraštis nuo pat pradžių, rastų vietos gausių šeimų labui kad ir šeštadienio puslapiuose. Seimos galėtų ten ne tik savo vargus apkalbėti, bet ir džiaugsmis pasidalinti.

Reikia rajonuose steigti gausių šeimų globos komitetus. Kasmet jie turėtų išrinkti tris gausiausių šeimų motinas ir jas prgstatyti rajono vadovybei, kad gautų pinigines dovanas.

Kitas veiksnys, išlaikantis tautą, yra kalba. Kalba mirė - išnyko ir tauta. Apie tai byloja amžiams pražuvusių tautų kapai: lotynų, jotvingių, prūsų... Būtiną skelbti visuotinį karą svetimžodžiams - jie palaipsniui veda į tautos pražūtį. Tai labai gerai suprato Prancūzija ir Indonezija. Ten išleisti įstatymai, draudžiantys viešai vartoti daugiau kaip 3 tūkst. anglišku-amerikietišku žodžių. Už nepaklusnumą numatyta bauda - 475 doleriai. Pats laikas plačiau pasirodyti mūsų kalbininkams ne tik „Gimtosios kalbos“ puslapiuose, bet ir didžiuosiuose laikraščiuose, žurnaluose, televizijos ir radijo laidoose.

Lietuvos kalbininkai, ypač 1926-1940 m., kaip įmanydami gynė lietuvių kalbą nuo slavų, germanų ir kitų svetimžodžių įtakos, lietuvinio ir trumpino pavardes, kas pageidavo. O dabar lietuvių kalba ir kartu lietuvių tauta labai plačiai naikinama. Kartu būtina paminėti, kad kalbą naikina ne paprasti žmonės, o valdininkai-inteligentai. Štai tik keli tokie pavyzdžiai: bažtinuotis, deputatas, prognozė, brifiogas, trauma, servisas... Ir pagaliau žodis komisaras, primena Felikso Dzeržinskio laikus, Jagodą, Ježovą, Beriją... Vienas žymiausių Amerikos žodžių šį žodį taip aptaria: „komisaras - Sovietų sąjungos departamento viršininkas“ (Websterio žodynas, 60 000 žodžių).

(Skaitytojai, susidomėję mano iškeltais klausimais (lietuvių tautos išnykimo pavojus, organizacija „Talka lietuvių tautai“), prašomi parašyti adresu: J.P.Kedys, P.O. Box 535, Parramatta, NSW 2150, Australia).

15-kos vaikų motina rašo:

Nelengvas yra prašytojo vaidmuo, tačiau kitos išeities neturime, todėl kreipiamės į Jumis. Aš esu ypač gausios šeimos mama. Kartu su vyru auginame 15 vaikų. Vyriausias dukrai Linai 19 metų, o mažiausiam Lukui šiuo metu 5 mėnesiai. Vargu ar galima įsivaizduoti tradicinės šeimos atstovui, ką tai reiškia kas rytą pamaitinti 17 šeimos narių, į mokyklą išleisti 7. Visus reikia apmokyti, apauti, supirkti mokyklinius reikmenis, o ypač sunku, kai reikia ir gydyti. O ligos dažnas svečias, vaistų kainos tokios aukštos, kad kartais tenka atsakyti maisto, kad galėtumėm gydyti vaikus, jau nekabant, kad maisto ant stalo neužtenka kasdien...

Seimai pinigus uždirba tik vyras kaip vairuotojas tolimų reisų, kad daugiau galėtų uždirbti pinigų. Dukra vidurinės mokyklos 12-je klasėje ir jau užsirašiusi į darbo biržą, tikėdama gauti darbo. Vyro atlyginimas ir socialinės išmokos neužtenka galimybės pragyventi, o ką jau kalbėti apie mokesčius... ypač šilimą. Gaunasi užburta ratas, kuris stumia į nevilgtį. Sūnus Vytautas 12 metų ir serga paralyžiumi. Kasdieninių rūpesčių prislėgta, nutariau prašyti pagalbos. Su viltimi laukiu teigiamo atsakymo mano ir vaikų atžvilgiu.

Su pagarba:

Laimonda Alenčikienė

Poilsio 16-24, Klaipėda, Lietuva, tel. 275 445.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniais skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiskirkime prenumeratos mokesį, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

PREZIDENTAS PINKLĖSE

Rašo Dr. Jonas Kunca M.D.

JAV prezidentas B. Clinton'as iki šiol valdė vidutiniškai ir gana ramiai. Užsienio politikoj jam nepavyko sutaikinti Izraelį su palestiniečiais, nežūrint dedamų pastangų. Bet viduje amerikiečiai gyvena labai gerai. Nėra infliacijos, nedaug bedarbių. Kiek ta gerovė tešis, sunku pasakyti, ypač po prasidėjusios masinės krizės Azijoje, kur JAV bankai gali kogeroperasti apie 100 milijardų dolerių. Amerikiečių dauguma yra patenkinti dabartine padėtimi ir šiuometiniu valstybės vadu.

Bet štai, lyg žaibas iš giedro dangaus, prasidėjo aštri kampanija prieš B. Clinton'ą. Būk tai jis būdamas gubernatoriumi Arkansaso valstijos mėginęs turėti lytinius santykius su savo tarnautoja Paula Jones, kuri po tiek laiko prisiminė, kad reikia prezidentą patraukti teisman. Sausio 7d. Paula Jones advokatai apklausinėjo vieną liūdininkę, pavarde Monika Lewinski, kuri ta proga pareiškė, kad ji jokių lytinių santykių su prezidentu niekad neturėjus. Bet tuoj prabilo viena minėtos liūdininkės draugė, kuri turėjo juostelę įrašytus pokalbius su ja. Juose Lewinski kalba, kad ji su prezidentu intymiai draugavo ilgesnį laiką. Svetimoteriavimas buvusio prezidento, kaip D. Roosevelt'o ir J. Kenedžio, nesukėlė jokio tautos pasipiktinimo, o dar mažiau teisminių procesų. Kodėl dabar taip puolamas B. Clinton'as? Juk apie jo intymius santykius su keleta merginų seniai buvo žinoma, bet dėl to niekas skandalo nekėlė. O dabar staiga prasidėjo toks triukšmas.

Clinton'o aferas ir jų staigų išskėlimą aiškėn verta pažūrėti iš kito taško. Ar čia nesislepia politinis motyvas?

Dvi būk tai buvusios Clinton'o meilužės ar nebus tyčiom sukompromitavusios JAV prezidentą? Vėl yra įtartinas aferos viešumon išskėlimo momentas. Dabartinis ir buvęs prezidentai visad stovėdavo už Izraelį, net ir tada, kai buvo aišku, kad šis yra kaltas. Praėjusių metų pabaigoj Clinton'as pakeitė tą laikyseną ir pradėjo reikalauti, kad žydų valdžia sustabdytų naujų butų kolonizantam statymą palestiniečių žemėse ir kad atitrauktų savo kariuomenę iš jų, nes tik taip būtų galima taika Viduriniuose Rytuose. Perpraėta kartą JAV prezidentas nepriėmė Izraelio min. pirmininko, kai šis lankėsi Vašingtone. Tai iki šiol negirdėtas dalykas. Aišku, žydai užsigavo.

Vašingtono politikos pasikeitimas Izraelio atžvilgiu yra teisingas ir reikalingas, nes būdami šališki amerikiečiai praranda draugystę ne tik arabų pasaulį, bet ir pritarimą Europos Unijoj. Be to yra aišku, kad kitaip nebus taikos tarp arabų ir žydų. Net yra naujo karo galimybė, jei būtų tęsiama Izraelio agresyvi politika.

Cia, reikia pripažinti, kad Clinton'as buvo teisus. Bet tas bene bus iššaukęs stiprią žydų lobistų JAV reakciją, kurios tikslas būtų pašalinti dabartinį prezidentą iš pareigų ir pastatyti jo vieton poną Gore, kuris laisvuose rinkimuose vargu laimėtų. Bet JAV yra norma, kad prezidento vietą užima viceprezidentas, jei valstybės galva

miršta ar dėl kitų priežasčių nustoja prezidentavęs. Viceprezidentas Johnson'as davė prezidento priesaiką tuoj po J. Kennedy nužudymo. Vieną kartą patekęs į prezidento kėdę, asmuo beveik visad yra išrenkamas sekanciai kadencijai. Čia galėtų būti tikroji priežastis mėginimo pašalinti dabartinį prezidentą.

Apie tokią galimybę turbūt galvoja ne vienas JAV žurnalistas ir politikas. Tik jie viešai vengia apie tai kalbėti. Bet nereikia pamiršti, kad egzistuoja amerikiečių tauta, kurios reakcija nulems Clinton'o likimą. Jei tauta permatys šamokslą priežastis, ji, reikia manyti, parems savo prezidentą. O tai būtų istorinis JAV politikos lūžis.

Priešprezidentinė kampanija remiasi tuo, kad Clinton'as būk tai prašęs Moniką Lewinski, kad ji paneigtų turėtus intymius santykius, kai liūdys teisme. Bet ši kaltinimą reikėtų įrodyti. Vargu tai būtų įmanoma.

Namai, kurių galėjo nebūti

Čia gyventi tremtiniais bus jauku ir ramu

Stasio Laukio nuotr.

Ta lapkričio dešimtoji diena nebuvo nei vėjuota, nei žvarbi. Už namo į dangų stiepiasi balti beržai ir atrode tarytum dailininko nutapyti paveikslėlyje. Čia tyliai sukosi televizijos kameros, blyksėjo fotoaparatai - vyko neįprastos iškilmės, perkirpta žalia juostelė prie namo durų. Ten užrašas: „Tremtinių namai“ - ir stilizuota Tremtinių grįžimo fondo emblema - geležinkelio bėgiai, viršuje bėgių - pastogė. Koridoriai dar kvepia dažais ir naujuma - „Norėčiau ir aš čia gyventi“ - pasakė žmogus, sužavėtas namų jaukumu. - „Reikia sugrįžti iš ten, kad čia patektum“ - ranka parodė pašnekovas į Siaurę, ir abu nutilo. Nebereikia žodžių, juk ir taip aišku: čia gyvens tie, kurių gyvenimai tapo legendomis, čia gyvens tie, kurie ilgai ilgai grįžo namo...

Sugrįžimo keliai į Tėvynę buvo nepanašūs, nevienalaikiai. Kai Sovietų Lietuvoje atrodė viskas jau „sutvarkyta“, liaudies priešų buvęlikę nedaug, kai buvo galima pailsėti Turniškėse ir Valakupiuose, Maskva ėmė leisti tremtinius į namus. Tada labai išsigando „sniečkai“ ir „paleckiai“, pirmą kartą nepakluso Kremliui, atsisakė priimti tremtinius Lietuvoje, o jau sugrįžusiems sudarė tokias gyvenimo sąlygas, kad ir toliau vargelių vargo, savo kampo neturėjo. Blaškėsi tremtiniai po Tėvynę, po kitus kraštus, kiti sugrįžo atgal į Sibirą.

1992 metais buvo įsteigtas Tremtinių grįžimo fondas. Fondo steigėjas Vytautas Landsbergis padarė pradžią, kad bent dalis šių

Rašo Balys Stankūnavičius

Skačiau Jūsų straipsnį apie mano „išstūmimą“ iš darbo Lietuvoje kaip Lietuvos Ekonominės Plėtros Agentūros generalinio direktoriaus. („Tėviškės Aidai“ 1998.01.20d.)

Norėčiau pateikti pora mažų papildymų ir daugiau informacijos apie šį įvykį.

Iš aštuonių kandidatų aš tik vienas laimėjau konkursą užimti šios agentūros generalinio direktoriaus pareigas. Man buvo akivaizdu, kad ministrei p. Andriekienei mano laimėjimas prieš jos draugės p. Jakševičienės nepatiko. Tuo pat noriu pranešti, kad p. Jakševičienė laikinai ėjo generalinės direktorės pareigas šioje agentūroje nuo balandžio mėn. 97 m. iki mano paskyrimo rugsėjo 1d. Tuo pat per mano tris mėnesius darbo agentūroje p. Andriekienė visuomet kvietė p. Jakševičienę keliauti su ja į užsienį kelionėms į

Taiwaną, Aziją, Vokietiją ir Italiją.

Atėjęs dirbti į agentūrą, radau betvarkę ir švaistomas lėšas. Teko man tvarkyti ir sugriežtinti finansinių atsiskaitymą. Pradėjom dirbti rimtą darbą. Įvedžiau naują „marketingo“ stilių, daugiau europietiška-vakarietiška, ne tarybinę. Išleidom naujus leidinius, skatinančius užsienio investicijas į Lietuvą. Sukūriau naują šūkį: „Advantage Lithuania“. Padarėm įtaką į užsienio spaudą. Pasirodė teigiami straipsniai apie Lietuvos ekonomiją anglų „Financial Times“, „The Economist“ ir JAV „Wall Street Journal“. Direktoriai ir darbuotojai mielai priėmė mano pakeitimus, ir dirbom kartu gerai. Nežiūrint to, vistiek jaučiau kažkokį atstūmimą iš ministrės. Prašiau pasimatymo su ministre net 4 kartus. Į mano prašymus ji nekrepė dėmesio. Ministerijos darbuotojai pranešė man, kad p. Jakševičienė dažnai lankosi pas ministrę. Galų gale išgirdau, kad grėšia pavojus. Pora dienų prieš baigiant 3 mėnesius mano darbo agentūroje, reagavo agentūros Tarybos pirmininkas p. Vytas Gruodis, kuris su viceministru Mindaug. Paunkoniu ir Europos Sąjungos konsultantu p. Andrew Thorburn nuėjo pas ministrę Andriekienę ir aiškiai pritarė mano darbui, pranešė ministrei, kad jie remia mane kaip agentūros generalinį direktorių. Jie nepritarė jokiame pakeitimui. Ministrė jiems nieko neatsakė. Po poros dienų ministrė man pasakė, kad aš netinku jos agentūros generalinio direktoriaus pareigom, kad aš esu užsienietis ir ne vietinis. Man ėtas nustebino, kad „Europos reikalų“ ministrė gali taip elgtis. Ministrė pasiūlė man dirbti jos ministerijos patarėju. Prašiau jos, kad tuos pasiūlymus ji man patiektų raštu. Jokio rašto negavau. Aš esu gimęs Kaune ir Lietuvos pasą gavau 1992 metais.

Mano bendradarbiai direktoriai valdybos nariai išgirde, kad aš esu išstumtas iš darbo, parašė pareiškimą, kurį pateikė ministerei su kopijomis ministrai pirmininkui p. Gediminui Vagnoriui ir Lietuvos Ekonominės Plėtros Agentūros Tarybai. Mano iš darbo išėjimo pasekmėje valdybos direktoriai atsistatydino (išskyrus p. Jakševičienę). (Šio pareiškimo kopija yra „T.A.“ redakcijoje. Red.).

Kas liečia Joną Bobelį ir mano pastatą ir restoraną „Ambasada“, tai šis biznis ir objektas buvo sėkmingai parduotas pereinant metų sausio-vasario mėnesį stomatologams. Nauji savininkai pertvarko pastatą kaip naują stomatologijos kliniką.

Gyvenant Lietuvoje jau nuo 1992 metų, man pasidarė aišku, kad svečias ar turistai užsienio lietuviai yra labai šiltai ir maloniai priimamas. Bet kai nori ten gyventi ir dirbti, tai jau pasidaro visai kitas reikalas, ir daromi visokie trukdymai.

įsigalioji prieštarigai vertinamas įstatymas, pagal kurį visi brazilai laikomi potencialiais organų donorais klinikinės mirties atveju, jeigu iš anksto oficialiai nepareiškia nesutinką jais tapti.

Brazilai, kurie nenori būti organų donorai, turi kreiptis į valdžią, kad ji padaryti įrašą jų dokumentuose.

Brazilijos prezidentas Fernando Enrike Cordoso nusprendė parodyti pavyzdį šalies visuomenei ir paskelbė, kad jo pavardė bus įtraukta į persodinimui skirtų organų potencialių donorų sąrašą.

Prezidento sprendimas priimtas tuo metu, kai šalyje turi

Antanas Seikalis

VALDAS ADAMKUS

Gyvenimo kelionė į Lietuvos politikos viršūnes

Valdas Bartasevičius

(Tęsiny iš „T.A.“ Nr. 3)

Ten V.Adamkus vėl ėmė aktyviai sportuoti. Jis buvo pakviestas dirbti sporto organizatoriumi į labdaros veikla užsiiminėjusių Pasaulinę jaunųjų krikščionių sąjungą.

1948 metais Vokietijoje buvo surengta pavergtųjų tautų olimpiada. V.Adamkus joje lengvosios atletikos rungtyse laimėjo du aukso ir du sidabro medalius.

Dar Vokietijoje V.Adamkus drauge su žinomu lietuvių sportininku Zenonu Puzinausku įkūrė Vyriausiąjį fizinio auklėjimo sporto komitetą ir buvo išrinktas šios organizacijos generaliniu sekretoriumi. Gyvendamas JAV, jis daug metų buvo Šiaurės Amerikos lietuvių sportinės sąjungos pirmininkas.

1948 metais lietuviai iš karo pabėgėlių stovyklų pradėjo keltis į Australiją, Kanadą, taip pat JAV. Į šią šalį įvažiuoti buvo itin nelengva, bet 1949 metais jau vyko gana masinis kėlimasis gyventi anapus Atlanto. Norint gauti įvažiavimo vizą, būtina reikėjo JAV piliečio iškvietimo.

V.Adamkui su tėvais, broliu ir seserimi atvykti į JAV padėjo K.Grinius. Mat juo, kaip buvusiu Lietuvos Prezidentu, buvo pasirūpinta anksčiau, jo šeima jau buvo įsikūrusi Čikagoje.

V.Adamkus bendravimą su K.Griniumi laiko didele likimo dovana. „Iš šio žmogaus nejučia patyriau ne vieną demokratizmo ir humanizmo pamoką. K.Grinius principingumas, atsakomybės jausmas, rūpinimasis valstybės ir kartu žmogaus reikalais buvo natūralus, neperšamas pavyzdys“, - tvirtino V.Adamkus.

Į JAV V.Adamkaus šeima išvyko 1949 metų rugpjūčio mėnesį, kai jau nebebuvo likę jokių vilčių, kad Lietuva greitai galėtų būti išlaisvinta iš sovietų okupacijos.

„Žiūrėjau, kaip tolsta Europos krantai, ir, graudulio apimtas, savęs klausiau: ar kada nors vėl pamatysiu Lietuvą? Vandenyms buvo gana audringas, ir greitai nostalgijos jausmus kiek prislopino mane ir kitus keleivius stipriai prigriebusi jūros liga. Ištisa savaitę regėjė vien monotoniškai kylančius ir besileidžiančius vandens kalnus, labai apsidžiaugėme išvydę artėjančią Niujorko krantinę“, - taip po kelių dešimtmečių V.Adamkus prisiminė savo atvykimą į JAV.

V.Adamkus su artimaisiais apsigyveno Čikagoje. Prasidėjo jo sunkaus darbo fabrike metai.

„Pasibaigus pamainai, man ant delnų buvo iššokusios didžiulės pūslės. Per dieną jos pritvinko skysčio, ir kitą pamainą mano delnai jau kraujavo. Suspaudus iš visų jėgų grąžta, kraujas pro tvarstį varvėjo ant grindų“, - apie pirmąsias darbo dienas fabrike pasakojo V.Adamkus.

Vedęs Almą Nutautaitę, V.Adamkus persikėlė gyventi pas uošvius į nedidelį Rokfordo miestą.

1952-ųjų viduryje V.Adamkus su žmona grįžo gyventi į Čikagą ir pradėjo studijuoti inžineriją prestižiniame Iliojaus technologijos institute.

Išrinktąjį Prezidentą V.Adamkų pasveikino ir padovanojo skulptūrą „Laisvė“ buvęs jo varžovas A.Paulauskas. P.Lileiko nuotr.

Vienerius metus Adamkų šeima gyveno tik iš Almos Adamkuvienės, dirbusios draudimo bendrovėje, atlyginimo. Tai buvo pernelyg sunku. V.Adamkus perėjo mokytis į vakarinį skyrių ir kartu vėl ėmė dirbti inžinerijos firmoje braižytoju. Dėl šios priežasties jo mokslai užtruko - juos baigė 1960 metais ir įgijo statybų inžinieriaus diplomą.

Tačiau 1962 metais V.Adamkus pakeitė darbo pobūdį. Žymaus lietuvių visuomenės veikėjo Juozo Bačiūno siūlymu jis su žmona ėmėsi vadovauti šiam verslininkui priklausiusiai Tabor Farmos vasarvietei, kurią ilgainiui išismokėtinai įsigijo.

Tabor Farmoje galėdavo apsisotiti apie du šimtus žmonių. Juos aptarnaudavo maždaug penkiasdešimt vasarvietės darbuotojų. V.Adamkui perėjus dirbti į valstybinę tarnybą, daugiau kaip dvidešimt metų Tabor Farmai vadovavo žmona Alma.

Dali Tabor Farmos pelno Adamkai skirdavo rengti „Santaros-Sviesos“ suvažiavimams, kurie šioje vasarvietėje vyko trisdešimt aštuonerius metus. Liberaliosios išėivijos tradicija susitikinėti Tabor Farmoje nutrūko tik tuomet, kai Adamkai, išvarginti daug metų trukusio darbo poilsiavietėje, ją pardavė.

Jokiai nei lietuvių, nei JAV partijai V.Adamkus niekuomet nepriklausė. Iki šiol jis yra tik liberaliosios pakraipos visuomeninės organizacijos „Santara-Sviesa“ narys, vienas jos vadovų. Įvairiais laikotarpiais V.Adamkus taip pat buvo Amerikos lietuvių bendruomenės tarybos narys, centro valdybos vicepirmininkas, Amerikos lietuvių tarybos narys.

V.Adamkus dalyvavo organizuojant protesto prieš Lietuvos okupaciją akcijas. Jis vadovavo komitetui, rengusiam peticijas JAV prezidentui Dwight Eisenhoweriui, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Dagui Hammarskjoldui.

Drauge su artimu draugu Raimundu Mieželiu V.Adamkus 1958 metais organizavo protesto akciją prieš popiežiaus Jono XXIII sprendimą uždaryti Lietuvos pasiuntinybę Vatikane. Tūkstančiai telegramų privertė popiežių atsisakyti sumanymo, kuris būtų reiškęs mūsų šalies okupacijos diplomatinį pripažinimą.

Šią protesto telegramų akciją

gana nepalankiai vertino katalikiškos orientacijos organizacijos, kurias šokiravo popiežiaus sprendimo kritika. Dar didesnį išėivijos priešišumą sukėlė „Santaros-Sviesos“ paskelbtas šūkis „Veidu į Lietuvą“ ir jos pastangomis užsimezges bendradarbiavimas su tėvynėje gyvenančiais meno ir mokslo žmonėmis.

„Santara-Sviesa“ nedelsiant buvo labai smarkiai užpulta visų išėivijos organizacijų bei jos spaudos. Mus vadino parsidavėliais, išdavikais, komunistų pakalikais. Kai mūsų šalis atkūrė nepriklausomybę, pasidarė akivaizdu, kad „Santaros-Sviesos“ taktika buvo teisinga“, - prisimena V.Adamkus.

Vykdamį Lietuvą, „Santaros-Sviesos“ nariai atveždavo Sovietų Sąjungoje draudžiamos literatūros. V.Adamkui atlikti tokį knygnešio darbą palengvino jo turėtas diplomatinis pasas. Netikrinamas sovietų muitininkų, Lietuvon jis gabendavęs draudžiamų knygų ir spaudos prikrautus lagaminus.

Septintojo dešimtmečio pradžioje V.Adamkus ėmė remti Respublikonų partiją. Ši V.Adamkus veikla atkreipė į jį respublikonų dėmesį. 1968 metais jam buvo pasiūlyta balotiruotis į Čikagos grafystės sanitarijos patikėtinų tarybą, kurią visiškai kontroliavo miesto mero vadovaujami demokratai.

Tais metais kartu vyko ir JAV prezidento, ir dalies Kongreso narių rinkimai. V.Adamkus buvo pakviestas dalyvauti vieno įtakingiausių Respublikonų partijos narių senatoriaus Everreto Dirkseno, vėl kėlusio savo kandidatūrą į JAV Senatą Iliojaus valstijoje, rinkimų komandoje.

V.Adamkus nelaimėjo rinkimų į sanitarijos patikėtinų tarybą, bet už jį balsavo toje demokratų tradiciškai palaikiusioje apygardoje per milijoną rinkėjų. Vėl senatoriumi tapęs E.Dirksenas buvo labai patenkintas V.Adamkaus dalyvavimu rinkimų kampanijoje ir greitai jam pasiūlė darbą valstybinėje gamtos saugos sistemoje.

Senatorius E.Dirksenas staiga mirė, bet jo kvietimas V.Adamkui tapti federalinės valdžios pareigūnu tebegaliojo, ir 1969 metais jis buvo paskirtas Sinsinatyje įsikūrusio Vandens taršos mokslinio tyrimo centro direktoriaus pavaduotoju. Netrukus jis tapo šios įstaigos vadovu.

1971 metų pradžioje

V.Adamkus buvo paskirtas Aplinkos apsaugos agentūros Penktojo regiono asministratoriaus pavaduotoju. Šias pareigas jis ėjo iki 1981 metų, kai respublikono R.Reagano vyriausybė jį paskyrė Penktojo regiono asministratoriumi.

Tai - politinis postas, ir po prezidento rinkimų, ypač laimėjus kitai partijai, regiono asministratoriai dažniausiai keičiami. V.Adamkui ši taisyklė nebuvo taikoma. Jis tapo vieninteliu regiono asministratoriumi, dirbusiu per kelių JAV prezidentų kadencijas, kol 1997-ųjų gegužės mėnesį pasitraukė savo noru. V.Adamkus buvo skiriamas vadovauti regiono aplinkos apsaugai kaip specialistas, o ne kaip politikas.

1972 metais, prasidėjus JAV ir Sovietų Sąjungos ekologiniam bendradarbiavimui, V.Adamkus po dvidešimt ketverių metų vėl apsilankė Lietuvoje. Jis buvo įtrauktas į pirmąją JAV gamtos saugininkų delegaciją, vykusią derybų Maskvoje. Oficialiai vizito programai pasibaigus, sovietų valdžia V.Adamkui leido penkioms dienoms nuskristi į Vilnių.

V.Adamkus tapo nuolatiniu JAV ekologų delegacijų derybose su Sovietų Sąjunga nariu. Vėliau jis buvo bendradarbiavimo programų vandens valymo klausimais koordinatorius, vadovaudavo šios srities JAV specialistų delegacijoms. Tai V.Adamkui atvėrė galimybę kasmet, o ilgainiui ir kelis kartus per metus lankytis tėvynėje.

Būdamas JAV aplinkos apsaugos delegacijų narys, kai kada ir vadovas, V.Adamkus galėjo padėti Lietuvos ekologams atvykti į stažuotes Amerikoje, atveždavo mokslines literatūras Vilniaus universiteto, Mokslų akademijos, tuometinio Gamtos apsaugos komiteto bibliotekoms.

Lietuvai paskelbus Nepriklausomybės atkūrimo aktą, V.Adamkus, nuolat palaikydamas ryšius su artimu draugu ambasadoriumi Stasiu Lozoraičiu, mėgino ieškoti Lietuvai diplomatinės paramos JAV valdžios įstaigose. Tačiau greitai buvo nusivylta - G.Busho administracija laikėsi pataikavimo M.Gorbačioviui politikos.

„Net patyręs diplomatas S.Lozoraitis jautėsi stipriai apvilts, nes tikėjosi palankesnės Amerikos reakcijos, didesnės moralinės ir diplomatinės paramos“, - prisimena V.Adamkus.

Sausio įvykiai, pasak V.Adamkaus, išėivijai atrodė beveik kaip perkūnas iš giedro dangaus. „Amerikos lietuviai, žinoma, netylėjo. „Valdai, ką darom?“ - šį klausimą tik ir girdėjau tomis nerimo dienomis. Patariau griebtis jau ne kartą išmėginto metodo: bombarduoti protesto telegramomis Baltuosius rūmus ir mūsų rinkimų apygardų senatorius bei kongresmenus. Turbūt buvo išsiūsta net ne tūkstančiai, o dešimtys tūkstančių telegramų. Senate ir Atstovų rūmuose atsirado nemažai mus remiančių politikų“, - tvirtina V.Adamkus.

1991-ųjų rudenį Lietuvai iškovojus realią nepriklausomybę, užgriuvo kitokio pobūdžio nusivylimo kartėlis. „Permainos buvo sunkiai pastebimos, o politinė kova dėl valdžios darėsi vis ryškesnė. Buvau Vilniuje, kai vyko

(Nukelta į 5-tą psl.)

Naujienos iš Medininkų Pilies

Kam teko 1997 metais aplankyti Medininkų pilį, galėjo pamatyti, kad pilies atstatymo darbai pajudėjo priekyn.

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjungos Čikagos skyriaus iniciatyba įkurtas Medininkų Pilies Atstatymo Fondas (MPA Fondas) 1991 metais. Jo dėka pradėta rinkti aukas ir pradėti atstatymo darbai. Pinigais prisidėjo Lietuvos Vyriausybė, o 1997 metais įsijungė ir Lietuvos Architektų Sąjunga, pasižadėdama atlikti vidaus išplanavimo darbus; Lietuvos Inžinierių Sąjunga suorganizuos pagrindinių vartų, griovio kasimo ir pakeliamo tilto darbus.

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Melbourno Skyriaus MPA Įgaliotinis atidarė sąskaitą „Talkoj“ (Nr. 9174-01). Pinigais prisidėjo Melbourno lietuviai: P.Bimba, B.Zumeris, Socialinės Globos Moterų Draugija Melbournie ir Korp. Romuva.

Statybos darbus atydziai prižiūri ir kontraktus sudarinėja Čikagos architektas Albertas Kerelis, MPA Fondo vicepirmininkas.

Pilį dažnai lanko užjūrio lietuviai, joje jau vyko tarptautinio folkloro festivalio koncertai, skautų stovykla. Architektas A.Kerelis su malonumu rašo, kaip jam bebūnant pilyje statybos priežiūros reikalais, atvyko būrys mokinių ir mokytojas aiškino apie karalių Mindaugą, Lietuvos valdovą.

Mūrinė Medininkų pilis, vietoje senos medinės, pradėta statyti XIII amžiuje, kada Vokiečių Ordinais galutinai užkariavo artimiausias baltų gentis ir prasiėjo nuolatinis karas dėl lietuvių žemių. Lenkija ir Rusija buvo suskilusios, ir lietuviams dar negresė ir net atvirkščiai, lietuviai prijungdavo rusiškas žemes, tuomi padidindami jplaukas į Lietuvos išdą. Padažnėjus Vokiečių Ordino užpuolimams, atsirado reikalas sustiprinti pilių ir kiemų tinklą. Nemuno žemupyje, kuris buvo užbaigtas baigiantis XIV šimtmečio pabaigoje. Centre visos gynybos sistemoje stovėjo Trakų ir Vilniaus įtvirtinimai. Tokiu būdu atsirado Medininkų pilis.

Medininkų pilis pilnai atliko savo uždutį. Tai įrodo kryžiuočių ordino kronikos, kur minimi 1320, 1385 ir 1402 metų žygiai. Po Žalgirio mūšio Medininkų pilis nustojo gynybinės reikšmės ir buvo naudojama Lietuvos valdovų kelionių sustojimo ir gyvenimo reikalams. Vytautas yra pilyje

buvojęs, prieš tai Algirdas, vėliau Kazimieras Jogailaitis ir jo sūnus šv. Kazimieras. Kadangi pilis stovi prie seno prekybinio kelio, vėlesniais laikais pilis buvo naudojama kaip pirklių sustojimų vieta.

18 amžiuje, kada Lietuvos ir Lenkijos valstybė iro, dideli plotai į pietus ir rytus už Vilniaus aptuštėjo dėl suiručių, bado ir maro, ir į juos atsikėlė gyventojai iš rytų. Šiandieną Medininkų apylinkių gyventojai, kurie gyvena lietuvių žemėse, yra nutautėję. Tik išlikę žmonių papročiai, pakelėse kryžiai su lietuviškais kopytelėmis, naminiai audeklai, ūkininkavimo būdas, gėlių darželiai, žmonių pavardės, kai kurie kalbos elementai yra lietuviški. Deja vietiniai žmonės liko aršūs nelietuviai. Medininkų apylinkėse, ant Juozapinės kalvos, 1990 metais, minint Mindaugo karūnacijos 737 metines, pastatytas akmuo su iškalta karūna ir ženklų, vietinių gyventojų bandyta kelis kartus išversti.

Baigiantis karui, Medininkų krašte veikė aršus lenkų Armijos

Krajojovs veikimas, nukreiptas prieš lietuvius. Prasidėjus Atgimimui, čia veikė lenkų autonomininkai, skatinę ir kurstę vietinius gyventojus prieš lietuvius.

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Medininkų pilies atstatymo projekto iniciatoriai užsimojo:

1. Restauruoti/atstatyti senąją Medininkų pilį.

2. Jį jungti išivijoj, Lietuvos, bei vietinių „tuteišių“ jaunimą gražų bendrą darbą, įrengiant jiems pilies kieme stovyklavietę.

3. Atsverti lenkų/gudų įtaką šioje apylinkėje, duodant vietiniams gyventojams darbą ir pasidžiavimą garsiaja savo protėvių praeitimi.

4. Rinkti aukas šiam projektui, jį administruoti, ir prižiūrėti statybos darbus, (Surinktos aukos yra laikomos Amerikos banke ir pinigai siunčiami į Lietuvą tik už atliktą darbą).

Jurgis Zalkauskas
MPA Įgaliotinis

A. Smetonos dvaras

Daiva Zimblienė

Ukmergės rajono vadovai Užugirijje organizavo pasitarimą dėl Prezidento Antano Smetonos dvaro naudojimo ateityje. Jie pasiūlė šiame dvare ikurti Pasaulio lietuvių namus.

Pasiūlymui pritarė pasitarime dalyvavę Vilniaus apskrities viršininkas A.Vidūnas, Iševių grįžimo ir integravimosi į Lietuvos gyvenimą vyriausybės komisijos pirmininkas E.Kulikauskas, valstybės konsultantė R.Trakymienė, kiti pareigūnai, vietiniai verslininkai ir ūkininkai.

Iš bet kurio pasaulio kampelio į Užugirį atvykę lietuviai už atitinkamą mokestį čia galėtų apsisotiti bei turiningai praleisti laiką. Pasaulio lietuvių namų turimu transportu jie vyktų į ekskursijas po Lietuvą, grįžę galėtų pajodinėti, pasivažinėti karieta, paplaukioti po Užugirio apylinkes, pasivaikščioti po parką, gėlyną, paskanauti vietinių ūkininkų surinktų arbatžolių arbatos, paskaityti A.Smetonos atsiminimus.

„Kol kas tai - tik pasaka, kuriai įgyvendinti reikia nemažų pinigų. Bet kartais juk ir pasakos turi lamingą pabaigą. Tai pirmasis pasiūlymas „smegenų sujaukimui“, - šypsodamasis kalbėjo P.Tamoševičius.

Pasak jo, jei šiam pasiūlymui pritartų ir pirmojo šalies Prezidento A.Smetonos įpėdiniai, pirmieji idėjos įgyvendinimo darbai būtų pradėti ateinančiais metais.

Siuo metu apie 10 hektarų užimančios dvaro teritorijos pastatai jau treji metai stovi tušti. Juos saugo ir prižiūri trys prieš daugelį metų čia įsteigto Naujojoje Vilnioje esančio psichikos sveikatos centro pagalbinių ūkiu darbuotojai.

Pasak rajono administratoriaus, iš viso A.Smetonai priklausė 105 hektarai žemės. 80 hektarų Prezidentui buvo padovanoję tautininkai 60-mečio proga, o 25 hektarai žemės jam buvo paskirta kaip Vasario 16-osios akto signatarui.

„L.r.“

31 metų olandas bandė nesėkmingai nusizudyti. Jam pasisekė tik sugriauti kelis aplinkinius namus.

Nusprendęs atsisveikinti su gyvenimu neįvardytas bedarbis savo namuose atsuko dujų čiaupus ir uždegė degtuką. Nugriaudęs sprogimas ne tik sugriovė jo namą, bet ir padarė daug žalos gretimiems namams. Iki tol ramiame Baleno mieste iš viso buvo apgadinti 7 namai.

Apdegęs vyras nugabentas į ligoninę, nelaimelio kaimynai apgyvendinti laikinuose būstuose.

VALDAS ADAMKUS

(Atkelta iš 4-to psl.)

V.Landsbergio šalininkų inicijuotas referendumas dėl siūlymų išplėsti Prezidento galias. Balsavau prieš, nes spėjau įsitikinti, kad Lietuvoje gilėja politinė konfrontacija, daug Sąjūdžio veikėjų tapo smarkiais valdančiosios politinės grupuotės priešininkais”, - rašoma V.Adamkaus atsiminimų knygoje.

V.Adamkus teigia, kad po viešų kritinių pasisakymų apie politinę situaciją Lietuvoje greitai ėmė jaustis šaltumas bendraujant su tuometinės valdžios žmonėmis.

LDDP laimėjus rinkimus į Seimą, V.Adamkus ragino S.Lozoraiti kelti savo kandidatūrą Prezidento rinkimuose ir sutiko būti jo rinkimų kampanijos vadovu.

„Buvau ir tebesu isitikinęs, kad jis galėjo daug gero nuveikti savo kraštui Prezidento poste. Šaliai itin reikėjo iš prigimties labai tolerantiško, vakarietišškai mąstančio, aukštos dvasinės kultūros valstybės vadovo“, - teigia V.Adamkus.

Ragindamas žmones balsuoti už S.Lozoraitį, V.Adamkus geriau pažino Lietuvą, jos žmones. Tai vėliau paskatino jį pačiam kandidatuoti šiuose Prezidento rinkimuose. Jis sakė pasijutęs S.Lozoraitio skelbtų santarvės idėjų tęsėju.

Didelės įtakos turėjo ir sutiktų žmonių vis dažniau jam išsakomi raginiai balotiruotis į šalies vadovo postą. Kaip tvirtina V.Adamkus, jis apsisprendė sutikti kelti savo kandidatūrą tik po 1996 metų. Seimo rinkimų, kuriuose rėmė vadinamąsias vidurio politines jėgas.

Nemažai dvejonių V.Adamkui kėlė Konstitucijos reikalavimas trejus metus gyventi Lietuvoje. Teisininkai, išnagrinęję įstatymus, priėjo išvadą, kad jis turėtų būti registruojamas kandidatu į Prezidentus. Kad ir koks būtų teismo sprendimas, V.Adamkus sakė jis priimsias neprieštaraudamas ir laikysias teisingu. Jis ryžosi balotiruotis šalies vadovo rinkimuose.

„Per 1996 metų Seimo rinkimų kampaniją pamažu įsitikinau, kad iš tiesų reikia kelti savo kandidatūrą į Prezidento postą. Apie tai viešai pranešiau tik 1997 metų kovo mėnesį. Nežinojau, ar mane registruos kandidatu į šalies Prezidentus, bet jaučiau, kad atsiliepdamas į žmonių pasitikėjimą turiu pareikšti tokią savo valią“, - rašoma V.Adamkaus atsiminimų knygoje, kuri buvo išleista anksčiau, negu V.Adamkus teismo sprendimu buvo įregistruotas kandidatu į Lietuvos Prezidentus. „L.r.“

Šiuo metu Rusijoje yra daugiau kaip 2 milijonai aktyvių narkomanų. Tai vyriausybės kovos su neteisėta narkotikų apyvarta komisijos posėdyje pareiškė Rusijos vicepremieras, vidaus reikalų ministras Anatolijus Kulikovas.

Į oficialią įskaitą įtraukta 250 tūkstančių narkomanų - trigubai daugiau negu prieš penkerius metus. A.Kulikovas teigė esąs labai susirūpinęs dėl to, kad per penkerius metus moterų narkomanų padaugėjo 6,5 karto.

Melbourno Sambūrio ir Geelongo Vilties jungtinis moterų choras per 48-tą metinį koncertą. Dirigentė Gražina Pranauskienė.

Sugrižo!

Tremtinių globos namų juostelė perkirpo Seimo pirmininkas V.Landsbergis, socialinės apsaugos ir darbo ministrė I.Degutienė ir Tremtinių grįžimo fondo valdybos pirmininkas V.Cinauskas

Stasio Laukio nuotr.

Vilnius, amžinai žaliuojantys Valakampių pušynai. 1997 metų lapkričio 10-toji. Simbolinė juosta, laikoma Seimo Pirmininko V.Landsbergio ir Tremtinių grįžimo fondo pirmininko V.Cinausko, perkerpa socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė. Tremtinių namai atidaryti.

Pirmoji apgyvendinta Onutė Milaknytė, 1997 metais parvežta iš Sibiro 1941 metų tremtinė. Namuose, tarp savųjų po 56 metų Patys ją parsivežėme. Atidarymo dieną Tremtinių namuose jau buvo įsikūrę virš 20 tremtinių ir politinių kalinių, jų tarpe partizanų ryšininkės ir rėmėjos Genė Akelytė ir Anastazija Trakimaitė, pati vyriausioji Tremtinių namuose - jai jau 90.

„Valstiečių laikraestyje“ apie tą dieną rašė:

„Siuose gražuose, patogiuose tremtinių globos namuose jos jau ir gyvens - niekenu netrukdomos, neužgauliojamos, neujamos. Gyvens kartu su keliomis dešimtimis kitų likimo sesių ir brolių, įveikusių Sibiro šalčius, tartytojų žiaurumą, alkį, ligas, alinančią darbą šachtose bei kasyklose. Po visų nepriteklių ir suvaržymų jos pagaliau turi tikrą stogą virš galvos. Iš čia jų jau niekas nebeišvys. Pro langą pažvelgusios, jos daugiau neregės nei spygliuotos tvoros, nei barakų, nei sargybinio bokštelių. Visa tai - jau praityje.

„Anksčiau ar vėliau, bet gėris, teisingumas ir meilė turi nugalėti, nors ir po 50 metų“ - ši mintis nesykį skambėjo atidarant Tremtinių globos namus, rašė „Lietuvos aidas“. Namuose medžių ir vitražais spindinti kopylė, salė, patogūs kambariai su balkonais, jaukios virtuvėlės, butai ir kambariai, pritaikyti gyventi invalidams. Iš viso įrengti 52 vieno ir dviejų kambarių butai, kuriuose įsikurs apie 60 žmonių. Namus pašventino Vilniaus Sv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas Pranas Vaičekonis.

Šių globos namų širdis, be abejonės, yra Tremtinių grįžimo fondopirmininkas, buvęs tremtinys, Seimo narys Vytautas Cinauskas. Savo kalboje jis pasidžiaugė tų žmonių geranoriškumu, kurie supranta, kad tie namai yra lyg atpildas, atjauta, pagarba, skolas atlyginimas ir meilė tiems žmonėms, kurie be kaltės kentėjo. Rašytojas Kazys Saja priminė, kad visas negandas, sunkumus įveikė V.Cinausko atsidavimas: „Aš

atsisėsiu šventorių, pasidėsiu kepurę prie savęs, bet aš neatsisakysiu“.

Fondo valdybos ir darbuotojų vardu V.Cinauskas tarė nuoširdžius padėkos žodžius Australijos lietuvių bendruomenei, „rėmusiai mūsų veiklą pačiu sunkiausiu metu“. Iš tikrųjų buvo sunku, nes tuometinė (1994-5) Lietuvos valdžia šio sumanymo nerėmė, ir su entuziazmu pradėti darbai galėjo sustoti ir, ko gero, iki 1995 žiemos neatlikus tam tikrų darbų, pavasarį jie nebebūtų vėl prasidėję. 1995 metų pradžioje V.Cinauskas kreipėsi į mane, „su kepure šventorių“, kaip į iš anksčiau pažįstamą asmenį, prašydamas pagalbos iš Australijoje gyvenančių lietuvių. Paprašytas taip pat atsianti planus, sutartis, sąmatas, ir visus tokiam užsimojimui reikalingus dokumentus. V.Cinausku pasitikėjau.

1995 metų gegužės mėnesį Australijos lietuvių spaudoje kviečiau, kad užsibrėžtumėm sau uždavinį - ne mažiau kaip 100.000! Visai rekonstrukcijai įvykdyti tuo metu reikėjo pusantro milijono litų. Rašiau: „Klausiu Jūsų, mieli Australijos lietuviai, kiek mes prisidėsime? Kiekvienais metais minėdavome tragiškuosius birželio įvykius, verkdavome, ilgiausius straipsnius rašydavom, meldavomės, prašydami Dievo pagalbos. Šiandien tremtiniais reikia mūsų pagalbos. Ne žodžiais, ne užjautimu, ne eileraščiais bet labai dalykiškai - DOLERIAIS“.

Ne vieną, skeptiškai į visą tai žiūrėjusį, nustebino nepaprastai greitas ir nuoširdus individualių aukotojų, o taip pat bendruomenių valdybų ir organizacijų reagavimas. Nustebti, tačiau, nereikėjo, žinant Australijos lietuvių jau ne pirmą kartą parodytą dosnumą.

Su dideliu pasididžiavimu dabar sakau, kad mes, Australijos lietuviai, tremtinių neapvylymė. Nors sukelti 100.000 dolerių tik siūliau ragindamas „Suraskime šimtą tūkstančių“, surinkome daugiau. Sąrašas su 449 aukų įrašų iš Australijos šiandien laikomas garbės vietoje Tremtinių namuose Vilniuje. Iš tikrųjų aukojusiųjų yra daugiau, nes kai kurios aukos buvo atsiųstos jas surinkus iš grupės asmenų įvairiomis progomis. Be to yra visa eilė stambių aukų iš valdybų ir organizacijų, o tai reiškia - iš jų visų narių. Ta prasme laikau, kad prisidėjo praktiškai visa Australijos

A. † A. DR. ALGIRDAS RAHDON

Šių metų sausio 13d. Melburne staiga mirė Dr. Algirdas Radzivanavičius-Rahdon. Jis paliko žmoną Joan, dukteris Lidą, Editą, Elizabetą ir sūnų Dr. Ričardą. Laidotuvių apeigos vyko gražioje Xavier College kopylčioje, Kew priemiestyje. Dalyvavo didokas būrys lietuvių ir mažesnis skaičius kitataučių. Apeigos buvo pradėtos vargonais atliekamo Lietuvos Himno garsais ir užbaigtos Wagnerio Siegfriedo laidotuvių maršu. Su velionu atsisveikino jo vaikai, Melburno Lietuvių Bendruomenės vardu kalbėjo Dr. K. Zdanius. Algirdo draugas, kunigas-vienuoelis Jim Provan vadovavo maldoms ir giesmėms. Iš kopylčios, velionio palaikai iškeliavo į Lilydale krematoriumą privačiam atsisveikinimui.

Štai vėl liks dar viena tuščia kėdė Melburno Lietuvių Namų sekmadienio popietėse.

Algirdo gyvenimas buvo įdomus ir turtingas. Jis gimė 1924 m. lapkričio 22d. Kedainiuose, Lietuvos karininko šeimoje. 1944 m. jis pasitraukė į Vokietiją, kur jam teko būti ir kareiviu, ir karo belaisviu, ir studentu. 1948 m. Algirdas emigravo į Australiją. Atlikęs dvejų metų darbo prievolę, 1951 m. jis stojo į Queenslando universitetą Brisbanėje ir 1954 m. įsigijo geologijos diplomą. Pradžioje dirbo Canberroje, vėliau atvyko į Naująją Gvineją. Po to ieškojo uranijaus Australijos Siaurinėje Teritorijoje. 1958-1960 m. laikotarpyje Algirdas gilino geologijos studijas Prancūzijoje, Montpellier universitete ir ten įsigijo Geologijos mokslų daktaro

laipsnį. Nuo to laiko jis tapo aukšto rango tarnautoju Shell benzino bendrovėje. Siose pareigose jis dirbo ieškant naftos šaltinių ir organizuojant jos eksploataciją. Tas darbas nuvedė jį su visa šeima į Libiją, Alžyrą, Olandiją, Borneo salą, Ispaniją, pagaliau vėl atgal į Australiją, į Perthą. 1983 m. Algirdas persikėlė į Melburną, apsigyveno North Balwyn priemiestyje. Čia jis dirbo Vamgas bendrovėje iki išėdamas į pensiją 1987 metais. 1993 m. Algirdas buvo nuvykęs į Lietuvą patarti Lietuvos valdžiai dėl naftos terminalo statybos.

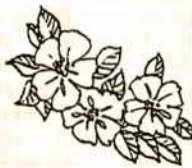
Paskutiniu laiku velionis ruošėsi Master of Geology laipsniui La Trobe Universitete. Šalia savo profesijos, Algirdas domėjosi lingvistika, studijavo sanskritą ir rusų kalbą. Jis labai mėgo keliauti. Kelis kartus buvo apvažiavęs visą pasaulį, šešis mėnesius praleido Afrikoje kaip safari keliautojas. Dar visai prieš pat netikėtą mirtį, jis plačavo kelionę į Kiniją. Algirdas visada atydžiai domėjosi Lietuvos reikalais. Savo šeimą jis prašė, kad jo pelehai būtų nuvežti į Lietuvą.

Elvira Šurnienė

A. † A. Algirdui Edvardui Rahdon

mirus, Jo žmoną Joen, sūnų Richardą, dukras Editą, Lidą ir Elizabetą bei Lietuvoje gyvenančią vienintelę giminaitę Eugeniją Grinevičienę su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

Aldona Vyšniauskienė su šeima
Saliamonas Liesis
Feliksas ir Monika Sodaičiai
Irena O'Dwyer
Halina Statkuvienė
Vida Vaitiekūnienė
Andrius Vaitiekūnas
Elvyra ir Albinas Siurnos

lietuvių bendruomenė. Nė viena auka nebuvo permaža, nes visos aukos buvo vienodos į jas įdėta širdimi ir pareigos jausmu. Iš viso iki šiandien surinkome \$104.272 iš kurių \$84.500 persiūsta Tremtinių namams, o likutis laikomas Tremtinių grįžimo fondo sąskaitoje „Talkoje“ tol, kol Tremtinių namams prireiks lėšų kokiam ypatingam reikalui. Nuo šių metų pradžios Tremtinių namų išlaikymu rūpinasi valstybė, taigi aukų rinkimą šiam fondui laikau sustabdytu, tačiau jeigu dar ateis kokios aukos, jog bus mieliai priimtos į sąskaitą Nr. 888 „Talkoje“.

Neįstengiu visiems atskirai pasakyti nuoširdų ačiū: aukojusiems, aukas rinkusiems, vakaronės rengusiems, gėlių atsisakiusiems, laiškečių leidėjams skelbusiems, be atlyginimo, ataskaitas, „Talkos“ direktoriams ir darbuotojams, nepaėmusiems nė vieno cento už įvairias paslaugas šį

uždavinį įgyvendinant, radijo laidų vedėjams, davusiems mums mikrofoną, įvairių patalpų šeiminkams, suteikusiems pastogę ar tai renginiams, ar aukų rinkimui.

Pats svarbiausias „ačiū“, yra žinojimas, kad prisidėjome prie Vytauto Cinausko žodžių:

„O ant šių namų durų norėčiau užrašyti: - „MES SUGRĮŽOME!“

Gabrielius Žemkalnis

Iki šiol nepaskelbtos aukos, gautos po 20.04.1997: („Talkos“ sąsk. Nr. 888)

\$20 R. ir T. Žiukeliai, \$50 A.Lizaitis, \$550 O.Baužienė (parduotos knygos); \$575 V. ir T. Pošiūnų jubiliejaus progos dovanos; \$16,626.90 - Apolonia Czerna, palikimas. Viso nuo 23.04.1995 iki 14.12.1997 - \$104,272.17.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Jungtuvės reto iškilmingumo - Petro Cėlnos ir Lauros Baltutytės buvo Our Lady of Mount Carmel - vienuolių tvarkomoje bažnyčioje, sausio 10d. šeštadienio rytą. Tėvui Baltučiuviui įvedant jaunąją Sužadėtinę prie altoriaus, aukštai viršuje prie vargonų giedojo mūsų Dainos Sambūris, vadovaujamas Birutės Prašmutaitės, vargonais grojo Zita Prašmutaitė, protarpiais giedojo ir solistai Jurgis Rubas ir Birutė Prašmutaitė. Skaitytojas atlikus liturginius Sv. Rašto skaitymus, jungtūvių apeigas atliko prel. dr. Pr. Daukny. Bažnyčios vardu: „Ką Dievas sujungė, žmogus teneišskiria! Po įspūdingų apeigų, Jaunavedžiams tarė kunigas sveikinimo ir Dievo palaimos žodį.

Gyvojo Rožančiaus Brolija vasario mėnesį meldžiasi, kad Nepriklausomos Lietuvos vadai išmintingai vestų Lietuvą į naują atgimimą!

Vasario 16 minėjimas

Latrobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviams iškilmingas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas bus Servacijaus ir Alinos Šabrinskų sodyboje Tombo Street, Moe, vasario 7d. šeštadienį, 12 val. bus iškilmingos pamaldos. Iš Melbourno atvyks prel. dr. Pr. Daukny su svečiais ir bus gabi paskaitininkė, pagaunanti visų dėmesį.

Melbourno Lietuvių Bibliotekoje

Gautos knygos:
Vincas Kazokas „Mūsų Pastogė Australijoje“. Išvalgos gyvenimo parašėse. LZS - „Žurnalistika“, Vilnius 1996. Kietais viršeliais, 336 psl. (4) iliustr. Kn. taip pat: Dirbo iki paskutinės gyvenimo minutės (ats. red. Juozas Žitkauskas, p. 5-14. Jis gyveno Lietuvai) Genovaitė Kazokienė, p. 329-339. Pavardžių rodyklė: p. 330-331.

Knygos pagrindinis turinys: Žinomo lietuvių išeivijos visuomenės veikėjo, poeto ir žurnalisto, ilgamečio Australijos lietuvių savatraščio „Mūsų Pastogė“ redaktoriaus Vinco Kazoko (1919-1984) publicistinių/vedamųjų/straipsnių rinkinys. Jis atspindi įvairius Australijos Lietuvių Bendruomenės gyvenimo aspektus-pavergtos Tėvynės laisvinimo, tautinę ir kt. veiklą.

Knygos gauta vos keli egz. Norintiems ją įsigyti, parduodama bibliotekoje po \$15.

Religinių ir filosofinių knygų skyriuje patalpinta knyga: Kunigas Juozas Zdebskis „Menas Gyventi“ I knyga, pamokslų metmenys, „Lumen“ leidykla, Vilnius 1997, 341 psl.

Sioje pirmojoje knygoje patiekiami kunigo Juozo Zdebskio 1961-1968 m. laikotarpio pamokslų metmenys. Čia aiškiai ir visiems suprantamai dėstomos tikėjimo tiesos, mokančios gyventi ir pasirengti laimingai amžinybei.

J. Mikštas
Bibliotekos vedėjas

Mūsų Parapijos Sekmadienio Mokykla naujus mokslo metus pradės vasario 15d. - Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo dieną Lietuvių Namuose Bendruomenės nėnėje su tėveliais ir vaikais susirinkti 10 val. Mokytojai pakalbės su tėveliais ir paskirstys mokinius į klases, kad ir šių metų mūsų mokykla būtų pilna savo klasėse. Mokyklos pamokos bus kas sekmadienį nuo 9 val. ryto. Mokyklos direktorė Rita Mačiulaitienė.

Geelongo Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas vasario 15d. sekmadienį. Pamaldos Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje 8.30 val. Iš Melbourno atvyks prel. dr. Pr. Daukny.

Melbourno Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo pamaldos Svč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje vasario 15d. sekmadienį 11 val. Parapijos choras jau bus sugrįžęs iš atostogų ir giesmės iškilmingai skambės nuo didžiųjų vargonų, kuriais tobulai groja Rita Mačiulaitienė, choro vadovė ir dirigentė Zita Prašmutaitė.

Parapijos išlaidymui bendra suma paskirstymais aukojis: po \$60 A.Barila, B.Cesonas; \$50 A.Sadauskienė, po \$40 J.S.Arai, A.Bajoras, V.Danius; \$35 M.Miliauskienė, \$30 E.S.Seduikiai, po \$20 P.Alešiūnas, P. Augustinavičius, S.Jaršovienė. Visiems aukojusiems ir kartu visiems prisijusiems „Tėviškės Aidų“ prenumeratas, nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Daukny.

PRANEŠIMAS

Melbourno lietuvių pensininkų sąjungos nariams

Pirmas šių metų susirinkimas įvyks vasario mėn. 10d. antradienį įprastu laiku.

Bus svarbių pranešimų. Laukiame visų! A.S.

Dėkojame gerb.

Marcelei Matulionienei už 100 dolerių dovaną Parapijos chorui, giedojusiam per jos vyro a.ŕa. Ernesto Matulionio laidotuvių šv. Mišias. Širdingai ačiū.

Parapijos Choras

A.ŕa. Ernesto Matulionio atminimui Lietuvos našlaičiams ir vaikams su negalia aukojė: Adelė Čečkienė - 10 dol.

Latvijos prez. G.Ulmanis neatmeta galimybės, kad „pačiomis artimiausiomis dienomis“ gali įvykti jo susitikimas su naujuoju Lietuvos vadovu išrinktu V.Adamkumi.

G.Ulmanis žurnalistas, sakė, kad tokio susitikimo galimybę jis svarstė, kalbėdamasis telefonu su V.Adamkumi netrukus po jo išrinkimo.

Saltiniai Latvijoje teigia, kad G.Ulmanio susitikimas su Lietuvos Prezidento rinkimus laimėjusiu V.Adamkumi gali įvykti tiek Lietuvos, tiek Latvijos teritorijoje.

V.Adamkaus štabo teigimu, jokie konkretūs išrinktojo Prezidento vizitai ir susitikimai dar nesuplanuoti.

PADEKA

Mano mylimam ir brangiam vyrui A.ŕa. ERNESTUI MATULIONIUI mirus, reiškiu širdingiausių padėką prelatui dr. Pr. Dauknyui už Rožinio pravedimą Tobin Brothers koplyčioje, atnašautas šv. Mišias Svč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje, Stasiui Šiuškui už patarnavimą prie altoriaus, Edvardui Sidlauskui už liturginius skaitymus, ramovėnams už garbės sargybą prie karsto, Marytei Sidlauskienei ir Albinui Savickui už aukų prie altoriaus atnešimą. Dėkoju visiems, tarusiems atsisveikinimo žodį: Edvardui Sidlauskui - „Tėviškės Aidų“ darbuotojų vardu, Vladui Bosikiui - LKV Sąjungos „Ramovė“ vardu, Alisai Baltrukonienei - Melbourno Liet. Pensininkų S-gos ir savo šeimos vardu. Dėkoju visiems, taip gausiai susirinkusiems paskutiniam atsisveikinimui Rožinio maldomis, šv. Mišiose, kapinėse ir šermenų vaišėse, kurias taip skaniai ir gražiai paruošė ir maloniai pravedė Liet. Kat. Moterų D-jos narės, pirm. H.Statkuviėnės vadovaujamos. Dėkoju Aleksandrai Galiauskienei, Danutei Zonienei, Elenutei Seduikienei, Elenutei, Ramutei ir Danutei Čečkutėms už skanias tortus ir pyragus šermenų vaišėms, Antanui Jankevičiui už fotografavimą bažnyčioje; didis lietuviškas ačiū Marytei Sidlauskienei už surinktas aukas ir visiems taip gausiai aukojusiems našlaičių ir vaikūčių su negalia Lietuvoje parėmimui. Taip įgyvendintas paskutinis Velionio prašymas.

Dėkoju visiems, užjautusiems mane skausmingoje netekties valandoje asmeniškai, kortelėmis, telefonu ir spaudoje. Ačiū visiems.

Marcelė Matulioniėnė

Nepriklausomybės šventė

Sekmadienį, vasario 15d. 1:30 val. p.p.
Melburno Lietuvių Namuose, įvyks

80 Metų Jubiliejinis Vasario 16-tosios Minėjimas.

Paskaitą skaitys Lietuvos Garbės Konsulas Andrius Žilinskas. Po to seks meninė dalis, kartu su „Dainos Sambūriu“, „Gintaru“ ir Panevėžio folkloriniu ansambliu, „Pynimėlis“. Visi kviečiami dalyvauti.

ALB Melburno Apylinkės Valdyba

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame STASIUI ir PETRUTEI ŠIUŠKAMS už mums suteiktas atostogas žydinčioj Australijos žemėj. Taip pat esame dėkingi mūsų pažįstamiems lietuviams už vaišes, dovanas, už malonų pabendravimą kartu. Ačiū visiems.

Likite sveiki Dievo palaimoj.

Aldona ir Alfonsas Adomaičiai
Kaunas

Meno paroda Lietuvių Namuose

Kiekvienas iš mūsų turime nerealizuotą kūrybingumo šaltinių, kurie dažnai glūdi mūmje neatskleisti, nes neturime laiko arba pasitikėjimo savimi. Būna kad tik po daugelio metų, norėdami išreikšti savyje susikaupusius jausmus, pradėdame rašyti arba tapyti. Tačiau dažnai nedrįstame savo naujos kūrybos parodyti net savo artimiesiems juoblab platesnei visuomenei.

Prieš porą savaičių man teko dalyvauti gerai pažįstamų melburniškų meno parodoje, kurios būtent išdrįso parodyti savo, po daugelio metų, atskleistus gabumus. Aldona Vyšniauskienė ir Halina Baškiėnė Melburno Lietuvių Namuose pristatė save meno kūrybą. Man, ką tik grįžusiai iš Lietuvos, ši paroda buvo tikras siurprizas. Žinojau, kad Aldona kadaise režisavo vaidinimus ir rašė poetas, tačiau kad tapytų peizažus, neteko girdėti. Pasirodo, kad ji pradėjo studijuoti meną, netekus vyro. Tapo daugiausiai gamtovaizdžius ir, anot p. Aldonos, tik savo malonumui. Be abejo jos kūryba puošia ir artimųjų namus, galbūt po šios parodėlės su savo kūrniais dažniau pasirodys

viešumoje.

Halina kukliai prisipažino, kad ji dar mokinasi iš garsių menininkų, atkurdama jų kūrinius. Ji visai jauna neteko vyro, kaip ir p. Aldona pradėjo tapyti, užauginusi šeimą. Jai ypač patinka Simonio švelnių pastelinių tonų kūrniai, tai jais ir naudojasi. Tikiu, kad ateityje, kai p. Halina įsigys daugiau pasitikėjimo ir technikos, pradės kurti pagal savo vaizduotę. Paveikslai ne pardavimui. Tai jos asmeniškas hobi. Tačiau kai mes atskleidžiame save kitiems, praturtiname jų žiūrovų gyvenimą. Tikiu ateityje tokiu progu pasitaikys daugiau. Linkiu abiem sėkmės.

Danutė Baltutienė

Vokietija yra pilnai apmokėjus žydams už holokaustą

Netik Lietuvos politikų, bet ir žmonių tarpe dar vis vyrauja pasaka, kad žydai gali pareikalauti atlyginimo už vokiečių nužudytų žydų Nartą atlyginimo. Amerikos laikraštis „The Truth at Last“ laidoje (397, P.O. Box 1211, Marietta, Georgia, USA) yra paskelbęs Luksemburgo sutarties turinį, pasirašytą tarp Vokietijos kanclerio Konrado Adenauerio ir Pasaulio Žydų Sionistų Kongreso prezidento dr. Nahumo Goldmanno apie sumokėjimą 3,5 milijono markių. Šis apmokėjimas buvo už visus žydų reikalavimus, liečiančius Vakarų ir Rytų Vokietijas ir visus vokiečių okupuotus kraštus. Pagal šią sutartį

vokiečiai privalo žydams sumokėti 2/3 minėtos sumos prekėmis ir 1/3 pinigais, ir išmokėjimas turi baigtis 1963 metais.

Tačiau po šio išmokėjimo žydai patiekė Vokietijai papildomų mokėjimų ir paskutinis yra žydų reikalavimas beveik viso Šveicarijos aukso! Taigi Lietuvos politikų baimė dėl žydų reikalavimo apmokėti už žuvusių žydų turta yra visai bereikalinga, nes jiems vokiečiai yra minėta sutartimi viską apmokėję. **J.P. Kedys**

(Redakcijos pastaba: Kartu spausdiname aukščiau minėto straipsnio turinį anglų kalboje).

German paid Jews in full

The Luxembourg Treaty - a Final Settlement for ALL Jewish Claims!

Sept. 10, 1952. German Chancellor Konrad Adenauer signed an agreement with Dr. Nahum Goldmann of the World Zionist Congress for the payment of 3,5 billion marks to the Jews. This was called The Luxembourg Agreement. It was to cover ALL claims by the Jews from both West and East Germany and any losses they allegedly suffered in all of the occupied countries. This is forgotten today with Jews clamoring for more and more reparations. The

German government is so cowed that they are afraid to confront the Jews with the simple fact that they have already been paid for ALL claims!

Under the treaty the Jews would be given two-thirds in goods and one-third in cash made in payments ending in 1963. Needless-to-say they are still paying through this day and now the Jews are demanding nearly all of the gold in Switzerland.

TREMTINIŲ GRĮŽIMO FONDAS

Už visokeriopą finansinę paramą rekonstruojant globos namus „Tremtinių namai“ Meškeriojų g. 22 Vilniuje, Tremtinių grįžimo fondas nuoširdžiai dėkoja savo ir jau „Tremtinių namuose“ gyvenančių tremtinių vardu Australijoje gyvenantiems tautiečiams ir jų visuomeninėms, krikščioniškoms bei patriotinėms organizacijoms:

1. Kredito kooperatyvui „Talka“,
2. Pietų Australijos lietuvių moterų draugijai „INC“,
3. Melburno LDK „Vytenio“ Saulių kuopai,
4. Melburno Lietuvių Karių Veteranų sąjungai „Ramovė“,
5. Sale miestelio lietuviams,
6. Sydney lietuvių bendruomenei,
7. Melburno lietuvių katalikų moterų draugijai,
8. Melburno lietuvių moterų socialinės globos draugijai,
9. Viktorijos lietuvių pensininkų sąjungai,
10. Adelaidės lietuvių katalikų moterų draugijai,
11. Hobarto lietuvių bendruomenei,
12. Australijos lietuvių Geelongo bendruomenei,
13. Australijos lietuvių bendruomenės krašto valdybai,
14. Kanberos lietuvių bendruomenės sąjungai,
15. Sydney socialinės globos moterų draugijai,
16. Adelaidės pensininkų klubui,
17. Gold Coast lietuvių bendruomenei,
18. Lietuvių folkloriniam artistų būreliui „Ratelis“,
19. Kanberos šalpos organizacijai „Paguoda“,
20. Geelongo lietuvių sąjungos

- klubui,
21. Geelongo tautinių šokių grupėi „Gegutė“,
22. Sydney Skautų židiniui,
23. Melburno „Dainos sambūriui“,
24. Lietuvių Namų bibliotekai,
25. Adelaidės lietuvių bendruomenės valdybai,
26. Sydney lietuvių kultūros draugijai,
27. Sydney lietuvių savišalpos fondui „Caritas“,
28. Sydney lietuvių Rožinio būreliui,
29. Sydney lietuvių katalikų draugijai,
30. Sydney apylinkės valdybai,

Su gilia pagarba,
Vytautas Cinauskas
TGF valdybos pirmininkas

Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę asmenų šeimos nariams bei nukentėjusiems per 1991 metų sausio ivykius bus išmokėtos vienkartinės kompensacijos. Tai nutarta Vyriausybės posėdyje. Vienkartinės 1000 litų kompensacijos bus išmokėtos per 1991 metų sausio sovietų agresiją žuvusiųjų asmenų šeimų visiems nariams - sutuoktiniams, vaikams, tėvams ir nedarbingiems išlaikytiniams. Jei kompensacijos gavėjas yra vienas asmuo, jis gaus 1800 litų. Sunkius bei apysunkius kūno sužalojimus patyrę asmenys gaus po 1000 litų.

Lėšos kompensacijoms mokėti - 600 tūkst. litų - numatytos Krašto apsaugos ministerijos 1998 metų biudžete. Kaip pranešė BNS, vienkartinės kompensacijos turi būti išmokėtos iki gegužės 1 dienos.

Laiškas Redakcijai:

„Tėviškės Aidų“ Redaktoriui

Jums rašo Ilona Raudytė iš Palangos. Šis laiškas ne pirmasis, kurį siunčiu į Australiją man žinomais oficialiais adresais. Deja, iki šiol negavau nė vieno atsakymo. Būčiau labai dėkinga, jeigu sulaukčiau bent žinutės iš Jūsų, paaiškinimo, kur rašyti, jei kreipiuosi ne tuo adresu.

Mane domina galimybė 1-2 metus padirbėti Australijoje. Norėčiau būti naudinga savo tautiečiams, todėl ir kreipiuosi į lietuvių draugijas, spaudą. Man 27 metai. Esu baigusi universitetą, turiu lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos, mokyklos teatro režisierės diplomą. Turiu darbo spaudoje patirties. Esu Telsių vyskupijos katalikiško jaunimo centro Palangoje leidžiamo laikraščio „Mūsų ateitis“ redaktorė.

Lietuvoje kalbama, jog išėivijos lietuviai norėtų, kad jų vaikaičiai mokėtų gerai kalbėti gimtąja kalba. Aš labai norėčiau, jei

yra tokia galimybė, padirbėti lietuvių kalbos mokytoja mokykloje, taip pat galėčiau būti vaikų aukle ir mokytoja namuose.

Be to, turiu 22 metų seserį, kuri šiemet baigia aukštuosius muzikos mokslus. Ji jau turi darbo su mokiniais patirties, gali mokyti skambinti fortepijonu, vokalo. Pagyventi Australijoje - mūsų abiejų svajonė. Būčiau laiminga, jei galėtumėte supažindinti su mano laiško turiniu suinteresuotus asmenis ir perduoti mano namų adresą. Iš anksto ačiū Jums už pagalbą. Su pagarba,

Ilona Raudytė.

(Mano adresas: Saulėtekio takas, 16-21, 5720 Palanga, Lietuva. Tel 3-14-10.

Jeigu bus reikalinga, atsiųsiu gerbiamų asmenų, kurie mane pažįsta, rekomendacijas.)

Redakcijos prierasas:

Suinteresuoti ar galintys vienai ar kitaip padėti, rašykite tiesiog aukščiau duotu adresu.

NAUJAS LEIDINYS

„Undying Mortal“, autorius prelatas Pranas Gaida. Tai 1981 m. išleistas arkivysk. Teofilio Matulionio monografijos „Nemarus mirtingasis“ vertimas į anglų kalbą, kurį atliko kun. Antanas A. Jurgelaitis, O.P. Gražiai išleido „Tėviškės Žiburiai“, Toronto, Kanadoje. Knyga turi 176 puslapius. Šia laida, kaip pats autorius sako, tikimasi pagerinti palaiminto arkiv. T. Matulionio šventuoju paskelbimo bylą. Knyga gaunama: „Tėviškės Žiburiai“, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada.

Užsienio Lietuvių Katalikiška spauda

„Draugas“, dienraštis, Chicago, IL. Leidžia Lietuvių Katalikų Spaudos sąjunga. Redaktorė Danutė Bindokienė. Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC.

„Tėviškės Žiburiai“, savaitraštis, Mississauga, Ont. Canada. Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų „Žiburio“ draugija. Redaguoja redakcinė komisija. Vyr. redaktorius kun. dr. Pranas Gaida.

„Darbininkas“, savaitraštis, Brooklyn, N.Y.. Leidžia tėvai Pranciškonai. Redaguoja redakcinė komisija. Vyr. redaktorius Julius Keleras.

„Laiškai Lietuviams“, mėnesinis žurnalas, Chicago, IL. Leidžia tėvai Jėzuitai. Redaktorius tėv. Juozas Vaišnys, SJ.

„Vytis“, mėnesinis žurnalas, Chicago, IL. Leidžia Lietuvių Vyčiai, anglų kalboje. Redaktorius Richard Niedvares.

„Tėviškės Aidai“, savaitraštis, Melbourne, Australia. Leidžia Lietuvių Katalikų Federacija. Red. Edvardas Sidlauskas.

„Laikas“, mėn. laikraštis, Buenos Aires, Argentina. Leidžia ir redaguoja tėvai Marijonai.

„Mūsų Lietuva“, mėn. laikraštis, Sao Paulo, Brasilia. Redaguoja Tėv. Petras Rukšys, SDB.

„Krivulė“, žurnalas, Memmingen, Vokietija. Leidžia Lietuvių Sielovados delegatūra. Atsakingas redaktorius prel. Antanas Bunga.

„Moterų Dirva“ („Women's Field“), Brookfield, WI. Leidžia Lithuanian Catholic Women's Alliance, anglų kalboje. Redaktorė Mrs. Dale Murray.

LIETUVIŠKAI KALBANTIS ADVOKATAS

Patariu visais juridiniais klausimais, ypatingai

- Testamentų
- Palikimų
- Nekilnojamo turto pirkimu ir pardavimu
- Pinigų investavimu
- Šeimos teisės
- Civilinės ir kriminalinės bylos

Kreipkitės į Andrių Žilinską

Lukaitis Partners
Advokatai ir Notaras

123 Church Street, HAWTHORN, VIC 3802
Tel: (03) 9819 5515 Fax: (03) 9819 6078

R A Š O T E T E S T A M E N T A ?

Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“! Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aiduos“!